

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХІАТРІЯ ТА ПАТОПСИХОЛОГІЯ»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	053 «Психологія»
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Соціально-гуманітарний

Робоча програма з навчальної дисципліни «Психіатрія та патопсихологія» для здобувачів вищої освіти соціально-гуманітарного факультету за спеціальністю 053 «Психологія», перший рівень вищої освіти / укладач О. І. Алексєєва. Біла Церква: БНАУ, 2025. 20 с.

Розробник: О. І. Алексєєва, кандидат психологічних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри психології та здоров'я людини (протокол № 1 від 13.08.2025 р.)

В. о. завідувача кафедри психології
та здоров'я людини

Олена ХОМЧУК

Гарант ОП

Олена ХОМЧУК

Схвалено методичною радою соціально-гуманітарного факультету
(Протокол № 01 від 26.08.2025 р.)

Голова методичної ради, доцент

Інна КОВАЛЬЧУК

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ С4 «ПСИХОЛОГІЯ».....	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ.....	7
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
6.1. Лекції.....	8
6.2. Практичні заняття.....	9
6.3. Самостійна робота.....	11
6.4. Питання для складання заліку.....	12
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	13
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	14
9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	15
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	15
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ.....	18
12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	19

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

За планом 2025-2026 навчального року на вивчення дисципліни «Психіатрія та патопсихологія» для денної та заочної форми навчання передбачено 58 академічних годин (3 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 56 годин (лекції – 28, практичні заняття – 28) самостійна робота студентів – 34 години, з яких на підготовку і захист індивідуального науково-дослідницького завдання виділено 10 год.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено у таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Обов'язкова	
Змістових модулів – 2		<i>Рік підготовки:</i>	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – проєкт за вибором здобувача вищої освіти	Спеціальність 053 «Психологія»	4-й	5-й
		<i>Семестр</i>	
7-й		9-й	
<i>Лекції</i>			
Загальна кількість академічних годин – 90		28 год.	6 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача – 7		Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	<i>Практичні</i>
	28 год.		6 год.
	<i>Самостійна робота (у т.ч. на виконання ІНДЗ)</i>		
	64		78
		Підсумковий контроль: залік (2 год.)	

Мета вивчення дисципліни: Сформувати у студентів систему знань про основи психіатрії та патопсихології, сформувати уявлення про психічні розлади, їх клінічні прояви та патопсихологічні механізми, розвинути практичні навички діагностики та психокорекційної роботи з особами, які мають психічні порушення.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни є базові знання з загальної та вікової психології, психофізіології та психодіагностики. Важливим є розуміння закономірностей розвитку психіки в нормі, основ діяльності нервової системи, а також принципів проведення психологічного дослідження.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ С4 «ПСИХОЛОГІЯ»

<p>Загальні компетентності (ЗК)</p>	<p>ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК 9. Здатність працювати в команді.</p>
<p>Спеціальні (фахові) компетентності (СК)</p>	<p>СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел. СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту. СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики. СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p>
<p>Програмні результати навчання (ПРН)</p>	<p>ПРН1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПРН2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПРН3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з</p>

	<p>використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.</p> <p>ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p> <p>ПР11. Скласти та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій (в т.ч. у роботі з особами, що отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).</p> <p>ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.</p> <p>ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p>
--	---

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Психіатрія та патопсихологія»

Змістовий модуль 1. Фундаментальні поняття та методи психіатрії.

Тема 1. Вступ до психіатрії. Предмет, завдання та методи дослідження.

Тема 2. Психопатологічні синдроми та клінічні прояви психічних розладів.

Тема 3. Зміни у свідомості та мисленні людини. Шизофренія – клінічні особливості, перебіг, діагностика.

Тема 4. Органічні та соматогенні психічні порушення. Клініко-психологічні особливості афективних і тривожних розладів.

Змістовий модуль 2. Патопсихологія: теорія та методи дослідження.

Тема 5. Предмет і методологічні засади патопсихології як галузі психологічної науки.

Тема 6. Дисфункції когнітивних та емоційних процесів у психопатології.

Тема 7. Сучасні підходи у психіатрії та патопсихології – МКХ-10, DSM-5, психофармакологія, психотерапія.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	лб.	інд	СР С		л	п	лб	інд	СР С
Змістовий модуль 1. Фундаментальні поняття та методи психіатрії												
Тема 1.1	10	4	2			4	5	1			4	
Тема 1.2	8	4	2			2	8	1	1		6	
Тема 1.3.	8	4	2			2	7		1		6	
Тема 1.4.	8	4	2			2	4				4	
Тема 1.5.	4		2			2	6				6	
Тема 1.6.	4		2			2	6				6	
Тема 1.7.	4		2			2	4				4	
Тема 1.8.	4		2			2	4				4	
Разом за змістовим модулем 1	50	16	16			18	46	2	2		42	
Змістовий модуль 2. Патопсихологія: теорія та методи дослідження												
Тема 2.1.	8	4	2			2	8	1	1		6	
Тема 2.2.	10	4	2			4	8	1	1		6	
Тема 2.3.	8	4	2			2	8	1	1		6	
Тема 2.4.	4		2			2	6				6	
Тема 2.5.	4		2			2	6				6	
Тема 2.6.	4		2			2	6				6	
Разом за змістовим модулем 2	40	12	12			16	44	4	4		36	
Усього годин	90	28	28			34	90	6	6		78	

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, ср – самостійна робота студентів, в т.ч. індивідуальні завдання.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Фундаментальні поняття та методи психіатрії.	
<p>Тема 1.1. Вступ до психіатрії. Предмет, завдання та методи дослідження.</p> <p>Лекція присвячена ознайомленню з психіатрією як медико-психологічною дисципліною, її предметом, завданнями та місцем у системі наук про психічне здоров'я. Розглядаються основні методи психіатричного дослідження та їх взаємозв'язок із клінічною психологією. Акцентується увага на значенні психіатричних знань для практичної діяльності психолога.</p>	4
<p>Тема 1.2. Психопатологічні синдроми та клінічні прояви психічних розладів.</p> <p>Лекція спрямована на вивчення основних психопатологічних синдромів і закономірностей їх формування. Розглядаються клінічні прояви психічних розладів та принципи синдромального підходу. Підкреслюється значення диференціальної діагностики у клінічній практиці.</p>	4
<p>Тема 1.3. Зміни у свідомості та мисленні людини. Шизофренія – клінічні особливості, перебіг, діагностика.</p> <p>Лекція присвячена аналізу порушень свідомості та мислення як ключових проявів психічних розладів. Розглядаються клінічні особливості шизофренії, основні форми її перебігу та діагностичні критерії. Акцентується увага на сучасних підходах до оцінки психічного стану пацієнтів.</p>	4
<p>Тема 1.4. Органічні та соматогенні психічні порушення. Клініко-психологічні особливості афективних і тривожних розладів.</p> <p>Лекція спрямована на вивчення органічних і соматогенних психічних порушень та механізмів їх виникнення. Розглядаються клініко-психологічні прояви афективних і тривожних розладів. Аналізується значення комплексного підходу до діагностики та психологічної допомоги</p>	4
Разом за змістовий модуль 1	16
Змістовий модуль 2. Патопсихологія: теорія та методи дослідження	
<p>Тема 2.1. Предмет і методологічні засади патопсихології як галузі психологічної науки.</p> <p>Лекція присвячена визначенню предмета патопсихології та її місця в системі психологічних наук. Розглядаються основні методологічні принципи, підходи та методи патопсихологічного дослідження. Акцентується увага на значенні патопсихології для діагностики та корекції психічних порушень.</p>	4

Тема 2.2. Дисфункції когнітивних та емоційних процесів у психопатології. Лекція спрямована на аналіз порушень когнітивних і емоційних процесів при різних психічних розладах. Розглядаються механізми формування цих дисфункцій та їх клініко-психологічні прояви. Підкреслюється роль патопсихологічного аналізу у розумінні структури психічних порушень	4
Тема 2.3. Сучасні підходи у психіатрії та патопсихології – МКХ-10, DSM-5, психофармакологія, психотерапія. Лекція присвячена ознайомленню з сучасними класифікаційними системами психічних розладів та принципами їх застосування. Розглядаються основи психофармакологічного лікування та психотерапевтичних підходів у комплексній допомозі. Акцентується увага на міждисциплінарній взаємодії психіатрії та патопсихології.	4
Разом за змістовий модуль 2	12
Всього	28

6.2. Практичні заняття

Тема практичного заняття	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Фундаментальні поняття та методи психіатрії	
Тема 1.1. Основні завдання та місце психіатрії у системі медичних і психологічних наук. Практичне заняття спрямоване на усвідомлення ролі психіатрії в системі міждисциплінарних знань. Аналізуються завдання психіатрії та її взаємозв'язок із клінічною психологією. Формуються уявлення про межі професійної компетенції фахівців.	2
Тема 1.2. Практичні інструменти дослідження психічних розладів Заняття присвячене ознайомленню з основними методами клініко-психологічного та психіатричного обстеження. Відпрацьовуються навички застосування спостереження, клінічного інтерв'ю та психодіагностичних методик. Аналізуються можливості та обмеження кожного інструменту.	2
Тема 1.3. Класифікація та діагностика психопатологічних синдромів Практичне заняття спрямоване на формування навичок розпізнавання психопатологічних синдромів. Розглядаються діагностичні критерії та принципи синдромального аналізу. Студенти виконують вправи з класифікації клінічних проявів.	2
Тема 1.4. Аналіз клінічних проявів різних форм психічної патології Заняття передбачає аналіз клінічних випадків із різними формами психічних розладів. Студенти навчаються виявляти ключові симптоми та синдроми. Формуються навички клініко-психологічного мислення.	2
Тема 1.5. Види та діагностичні критерії порушень свідомості і мислення Практичне заняття присвячене вивченню основних форм порушень	2

свідомості та мислення. Розглядаються їх діагностичні ознаки та клінічні відмінності. Студенти аналізують приклади та здійснюють диференційний підхід до оцінки стану пацієнта.	
Тема 1.6. Клінічний аналіз перебігу шизофренії та її діагностичні ознаки Заняття спрямоване на аналіз клінічних проявів і перебігу шизофренії. Розглядаються основні діагностичні критерії та етапи розвитку розладу. Формуються навички інтерпретації симптомів у клінічному контексті.	2
Тема 1.7. Розлади психічної діяльності при органічних та соматичних захворюваннях. Практичне заняття присвячене аналізу психічних порушень, зумовлених органічними та соматичними чинниками. Розглядаються особливості клінічної картини та діагностичного підходу. Акцент робиться на міждисциплінарному характері допомоги пацієнтам.	2
Тема 1.8. Афективні та тривожні розлади: клініко-психологічні особливості. Заняття спрямоване на вивчення проявів афективних і тривожних розладів. Аналізуються їх психологічні та поведінкові характеристики. Формуються практичні навички первинної оцінки емоційного стану пацієнта.	2
Разом за змістовий модуль 1	16
Змістовий модуль 2. Патопсихологія: теорія та методи дослідження	
Тема 2.1. Предмет патопсихології та її завдання у системі психологічних наук Практичне заняття спрямоване на визначення предмета патопсихології та її основних завдань. Аналізується місце патопсихології серед інших галузей психологічної науки. Формуються уявлення про практичне значення патопсихологічних досліджень	2
Тема 2.2. Принципи та методи дослідження в патопсихології Заняття присвячене ознайомленню з методологічними принципами та методами патопсихологічного дослідження. Відпрацьовуються навички застосування експериментально-психологічних методик. Аналізуються можливості інтерпретації отриманих результатів.	2
Тема 2.3. Практичний аналіз дисфункцій мислення, пам'яті та уваги Практичне заняття передбачає аналіз порушень основних когнітивних процесів. Студенти навчаються виявляти специфіку дисфункцій мислення, пам'яті та уваги. Формуються навички патопсихологічної інтерпретації результатів дослідження.	2
Тема 2.4. Порушення емоційної сфери при психічних розладах Заняття спрямоване на аналіз порушень емоційної сфери при різних психічних розладах. Розглядаються особливості афективних реакцій та емоційної регуляції. Студенти відпрацьовують навички клініко-психологічної оцінки емоційного стану.	2
Тема 2.5. Класифікаційні системи у психіатрії та патопсихології Практичне заняття присвячене роботі з класифікаційними системами	2

психічних розладів. Аналізуються принципи використання МКХ та DSM у діагностичній практиці. Формуються навички орієнтації в сучасних діагностичних критеріях.	
Тема 2.6. Сучасні підходи до лікування: психофармакологія та психотерапія Заняття спрямоване на ознайомлення з сучасними підходами до лікування психічних розладів. Розглядаються основи психофармакологічної та психотерапевтичної допомоги. Акцентується увага на ролі психолога в міждисциплінарній команді.	2
Разом за змістовий модуль 2	12
Всього	28

6.3. Самостійна робота

Зміст	К-ть годин
Які основні завдання патопсихології у системі психологічних наук та клінічної практики?	7
Охарактеризуйте основні принципи патопсихологічного дослідження особистості.	8
Які методи використовуються для вивчення порушень когнітивних процесів у патопсихології?	7
У чому полягають особливості дисфункцій мислення, пам'яті та уваги при психічних розладах?	7
Які порушення емоційної сфери є найбільш типовими для різних форм психопатології?	7
Охарактеризуйте роль класифікаційних систем МКХ та DSM у діагностиці психічних розладів.	7
Які можливості та обмеження психофармакологічного підходу в лікуванні психічних розладів?	7
Яку роль відіграє психотерапія у комплексній системі психологічної допомоги пацієнтам?	7
Всього	64

Тематика для підготовки рефератів/мультимедійних презентацій

1. Мапа свідомості: від нормального мислення до психопатології.
2. Емоції під мікроскопом: як психічні розлади змінюють емоційний світ людини.
3. Когнітивні лабіринти: порушення пам'яті, уваги та мислення у патопсихології.
4. Шлях шизофренії: клінічні особливості та сучасні методи діагностики.
5. Гра і терапія: ігрові та арт-методи у психологічній корекції дітей.

6. Психолог у команді: міждисциплінарна взаємодія у клінічній практиці.
7. Діагностика через кейси: аналіз проблем сімей та соціальних груп.
8. Віртуальна допомога: цифрові технології у психологічному консультуванні та психокорекції.
9. Кризові стани та конфлікти: моделювання та техніки саморегуляції.
10. Етика і стандарти психолога: мистецтво прийняття професійних рішень.
11. Психіка під прицілом: системний підхід до психодіагностики особистості.
12. Мозаїка психічних розладів: інтеграція психіатрії та патопсихології у клінічній практиці.
13. Від стресу до саморегуляції: техніки управління емоціями та поведінкою.
14. Когнітивно-поведінковий vs гуманістичний підхід: порівняння стратегій психокорекції.
15. Діти і підлітки в терапевтичному просторі: кейси та моделювання консультацій.

6.4. Питання для складання заліку

1. Дайте визначення психологічного консультування та його основних цілей.
2. Які основні етапи історичного розвитку психологічного консультування?
3. Охарактеризуйте сучасні моделі психологічного консультування.
4. Які професійні ролі виконує психолог у консультативній практиці?
5. Назвіть ключові етичні принципи діяльності психолога.
6. У чому полягає значення професійних стандартів у психологічній роботі?
7. Перерахуйте основні методи та технології психологічного консультування.
8. Які основні особливості проведення консультаційної сесії?
9. Поясніть роль супервізії у професійній діяльності психолога.
10. Які етичні дилеми можуть виникати під час психологічного консультування?
11. Дайте визначення психодіагностики та її завдання у психологічній практиці.
12. Які методи психокорекції використовуються у когнітивно-поведінковому підході?
13. Охарактеризуйте гуманістичний підхід у психокорекції.
14. Назвіть основні методи діагностики психологічних проблем.
15. Які переваги системного підходу до психодіагностики особистості?
16. У чому полягає значення кейс-аналізу у психодіагностиці?

17. Поясніть принципи інтерпретації результатів психодіагностичних методик.
18. Як обираються методи психокорекції залежно від результатів діагностики?
19. Які етичні аспекти слід враховувати під час психодіагностики?
20. Наведіть приклади використання психодіагностичних інструментів у роботі з групами клієнтів.
21. Які особливості психічного розвитку дітей та підлітків впливають на консультивання?
22. Назвіть методи роботи з дитячими психологічними проблемами.
23. Як застосовуються ігрові та арт-терапевтичні методики у роботі з дітьми?
24. Поясніть роль практичних кейсів і моделювання консультаційних сесій із підлітками.
25. Які етичні та психологічні аспекти слід враховувати під час роботи з дітьми?
26. Назвіть основні підходи до консультивання дорослих у кризових та адаптаційних ситуаціях.
27. Які методи застосовуються при роботі з сімейними парами?
28. Як проводиться кейс-аналіз проблем взаємодії у сімейних та соціальних групах?
29. Поясніть алгоритм формування рекомендацій та стратегій психологічного втручання.
30. Які фактори впливають на ефективність психологічного консультивання дорослих та сімейних систем?

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час проведення лекційного курсу застосовується поєднання традиційного викладу матеріалу з активними та інтерактивними методами навчання. Зокрема, використовуються мультимедійні презентації, підготовлені у програмі Microsoft PowerPoint, ілюстративні та роздаткові матеріали, тематичні відеофрагменти, а також організуються обговорення актуальних і проблемних питань у форматі дискусій. До сучасних методів належить використання онлайн-платформ та мобільних застосунків для інтерактивної роботи: Mentimeter, Padlet, Google Forms, а також комунікаційних інструментів Zoom, Google Meet, Viber, Telegram та WhatsApp. Такий підхід сприяє кращому сприйняттю теоретичного матеріалу, розвитку критичного мислення, цифрових компетентностей та здатності до дистанційної взаємодії.

Практичні заняття проводяться із залученням сучасних активних методів навчання, зокрема кейс-методів (аналізу реальних і змодельованих управлінських ситуацій), мозкових штурмів, рольових ігор, групових обговорень та виконання різноманітних практичних завдань як індивідуально, так і у малих групах або підгрупах. Використання цифрових та онлайн-засобів дозволяє студентам моделювати управлінські та психологічні процеси, співпрацювати дистанційно, відпрацьовувати отримані знання на практиці, формувати професійні навички та

вдосконалювати комунікативні компетентності.

При виконанні індивідуальних навчально-дослідних завдань (написанні есе, підготовці аналітичних доповідей, презентацій тощо), а також під час виконання самостійної роботи студенти активно використовують дослідницькі методи навчання. Особлива увага приділяється дотриманню принципів академічної доброчесності: всі роботи мають бути виконані самостійно, з обов'язковим посиланням на джерела інформації та уникненням плагіату.

Неформальна освіта:

1. Психологія стресу та способи боротьби з ним <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/psychology-of-stress/>
  2. Вступ до раннього втручання <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5134>
  3. Знати, як допомогти <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/1785>
  4. Змі(ц)нний онлайн-курс про інклюзивну психологічну допомогу <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/6351>
  5. Навчаємося з радістю, онлайн-курс для спеціалістів, які працюють з дітьми із синдромом Дауна і дітьми з інтелектуальними порушеннями <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5114>
  6. Як навчати супергероїв? Онлайн-курс з підготовки лікарняних вчителів <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5167>
  7. Психологія та психічне здоров'я: поза межами природи та виховання
  8. Соціальна робота з людьми, що мають хронічні захворювання https://prometheus.org.ua/course/course-v1:NETWORK+SW101+2017_T2
6. Адаптація ветеранів
https://prometheus.org.ua/course/course-v1:VETERAN_HUB+ADAPTATION101+2023_T1

Платформи для самостійного навчання:

EdEra – українська онлайн-платформа з інтерактивними курсами, включаючи теми з психології та управління <https://ed-era.com/en>

Prometheus - платформа з відкритими онлайн-курсами, серед яких є курси з психології та управління <https://prometheus.org.ua/>

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з навчальної дисципліни включає *поточне, тематичне оцінювання* (з тем, визначених для аудиторного обговорення і самостійного опрацювання) та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи. Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Поточний і тематичний контроль також передбачає оцінювання:

- участі в дискусії під час лекційних занять;

- підготовки виступу на практичних заняттях із презентацією (чи без);
- участі у різних інтеракціях під час практичних занять;
- підготовки індивідуальних завдань тощо.

Модульний контроль проводиться у тестовій комбінованій формі (комп'ютерне чи на паперових носіях) та виконання проєктного/творчого завдання (усно/письмово). Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам в електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в електронному журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

По завершенню 4 семестру – іспит.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання лекційних занять не передбачено. На лекційних заняттях ведеться облік присутності здобувачів для контролю відвідуваності занять.

Бали на практичному занятті здобувачі вищої освіти отримують за виконані практичні завдання, опрацювання джерел, командні проєкти, презентації, активність під час дискусій і виконання практичних завдань.

Бали за самостійну роботу враховують: виконання дослідницьких і творчих завдань індивідуально й колективно, результативну практичну роботу в групі, опрацювання навчально-методичних і довідкових джерел, презентації, активність самостійної пошукової роботи.

Під час модульного контролю передбачені комплексні засоби оцінювання (усно й письмово, під час виконання тестових завдань, дослідницьких і творчих, захисту проєктів тощо), у тому числі комп'ютерно орієнтовані.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Порядок контролю і оцінювання успішності здобувачів вищої освіти, що унормовує організацію оцінювання знань, умінь та навичок під час проведення усіх форм контролю знань, умінь та навичок здобувачів освіти, регламентуються «Положенням про оцінювання результатів навчання в Білоцерківському національному аграрному університеті».

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється за результатами поточного (практичні заняття, самостійна робота) та рубіжного (модульного) контролів за десятибальною шкалою – «1», «2», «3», «4» ... «10».

1 бал оцінювання (з заокругленням до цілого числа) відповідає 10 % правильних тверджень у разі усної відповіді, відповідей у тесті, виконаних завдань тощо.

Бали з модульного контролю нараховуються за виконання модульної контрольної роботи.

Відсутність студента на занятті («нб») у розрахунку середнього арифметичного значення (САЗ) приймається як «0».

У кінці семестру обчислюється САЗ всіх отриманих здобувачем вищої освіти оцінок з наступним переведенням його у бали за формулою:

$$\text{БПК} = \text{САЗ} \times k,$$

де БПК – бали з поточного контролю;

САЗ – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок:

k – коефіцієнт для певного виду контролю (практичні заняття, самостійна робота – «3», модульний контроль – «1» для форми підсумкового контролю «екзамен» та «4» для форми підсумкового контролю «залік»).

Результати поточного оцінювання здобувача (за 10-бальною шкалою) виставляються в електронний журнал АСУ БНАУ і автоматично переводяться у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти

Максимально можлива к-ть балів, якщо форма підсумкового контролю	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Іспит/залік	Загальний бал
Іспит/залік	30	10	30	30	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Критерії оцінювання результатів навчання

Бали	Критерії оцінювання
Відмінно A 90-100	Студент (ка) демонструє високий рівень сформованості компетентності, володіє глибокими знаннями з дисципліни та аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях, вільно володіє науковими термінами, вміє знаходити джерела інформації, аналізувати їх і застосовувати у практичній діяльності або у науково-дослідній роботі, здатний за допомогою викладача підготувати виступ для студентської наукової конференції, вміє самостійно здобувати знання та опрацьовувати необхідну інформацію, аналізувати і оцінювати

	явища, факти і події, робити самостійні висновки, переконливо аргументувати свої твердження.
Добре В 82-89	Студент (ка) демонструє достатній рівень сформованості компетентності, володіє глибокими та міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних умовах, може робити аргументовані висновки, практично оцінювати нові факти, явища, процеси; вирішує творчі завдання, вільно розв'язує вправи та задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє є допущені помилки, кількість яких незначна; у навчанні користується додатковими джерелами інформації. Відповідь студента повна, логічна й обґрунтована, але з певною кількістю помилок.
Добре С 75-81	Студент (ка) демонструє достатній рівень сформованості компетентності, володіє достатньо повними знаннями, вільно застосовує знання у стандартних умовах, розуміє основоположні теорії та факти, логічно висвітлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє аналізувати, робити висновки, підготувати есе, усну доповідь, бере участь у підготовці проекту, і може захищати свою думку, контролювати власну діяльність, виправляти помилки. Проте студент не досить впевнено вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію, добирати аргументи для підтвердження думок, допускає певну частину незначних помилок.
Задовільно D 67-74	Студент (ка) демонструє середній рівень сформованості компетентності, розуміє суть основних ключових теоретичних понять, основні положення навчального матеріалу, може поверхово проаналізувати події, ситуації, робити певні висновки, виправляти помилки. При цьому здобувач вищої освіти не виявляє вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтовує твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
Задовільно 60-66 E	Студент (ка) демонструє задовільний рівень сформованості компетентності, володіє мінімальним обсягом навчального матеріалу, значну частину якого відтворює на репродуктивному рівні. Виконані ним завдання відповідають мінімальним вимогам до рівня володіння матеріалом.
Незадовільно 35-59 FX	Студент (ка) демонструє низький рівень сформованості компетентності, володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не досяг програмних результатів навчання. Рекомендовано доопрацювання матеріалу з можливістю повторного перекладання.

Незадовільно 1-34 F	Студент (ка) володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання та відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, не виявляє знань основних положень навчального матеріалу. Обов'язковим є повторний курс.
------------------------	---

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни активно застосовується широкий спектр інформаційних ресурсів та навчальних матеріалів. До них належать дидактичні та програмні матеріали, електронні ресурси мережі Інтернет, бібліографічні та бібліотечні джерела. Особлива увага приділяється використанню:

- інтернет-ресурсів та наукових електронних баз даних;
- періодичних видань у сфері психології та управління;
- наукових праць професорсько-викладацького складу закладу освіти;
- тез і матеріалів наукових конференцій, семінарів та вебінарів.

Для підвищення наочності та активної взаємодії використовуються різноманітні засоби:

1. Мультимедійні презентації – створені у Microsoft PowerPoint, Canva та інших програмних засобах, що допомагають структуровано подавати інформацію.

2. Відеоматеріали – навчальні відео з YouTube, публічні лекції та записи наукових семінарів, що дозволяють наочно демонструвати приклади управлінських ситуацій.

3. Роздаткові матеріали – таблиці, схеми, інфографіка та інші наочні матеріали для кращого засвоєння навчального контенту.

4. Засоби зворотного зв'язку та інтерактивної взаємодії – цифрові платформи Padlet, Mentimeter, що забезпечують обговорення, голосування та обмін думками під час заняття.

5. Інструменти дистанційного навчання – платформи для відеоконференцій Zoom, Google Meet, а також освітні платформи BNAU MOODLE та Google Classroom, що дозволяють ефективно проводити лекції, практичні та семінарські заняття у віддаленому форматі.

Застосування цих ресурсів сприяє комплексному засвоєнню теоретичних знань та розвитку практичних навичок студентів, забезпечує динамічну взаємодію між викладачем і студентами та формує компетентності, необхідні для майбутньої професійної діяльності.

Необхідне матеріально-технічне забезпечення:

1. Для аудиторного навчання:
  - аудиторна дошка для записів та демонстрації матеріалів;
  - мебльоване навчальне приміщення, облаштоване для комфортної роботи студентів та викладача;
  - комп'ютерне обладнання: персональний комп'ютер або ноутбук з підключенням до мультимедійного проєктора для демонстрації презентацій та відеоматеріалів;
  - доступ до бездротової мережі Wi-Fi для використання онлайн-ресурсів та інтерактивних платформ.

2. Для дистанційного навчання:
- стабільне підключення до мережі Інтернет;
  - електронні пристрої (ПК, ноутбуки, планшети, смартфони) для участі у відеоконференціях, перегляду навчальних матеріалів та виконання завдань;
  - використання персональних пристроїв студентів для доступу до освітніх платформ, інтерактивних ресурсів та онлайн-інструментів комунікації.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні джерела інформації

1. Вебер Т. Травмафокус. Спеціалізований психотерапевтичний метод для роботи зі стресом, травмою та хронічним болем. Харків: Літера Нова, 2020. 164 с.
2. Гузенко В.А. Психологічна діагностика : навчально-методичний посібник / В.А. Гузенко, Ю.В. Тодорцева; Одеський національний політехнічний університет. – Одеса : Букаєв В.В., 2013. – 267 с. : іл., табл.
3. Дуткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія. Вступ до спеціальності. Київ, 2019. 281 с.
4. Закалик Г. М. , Терлецька Ю. М. Патопсихологія: понятійно-термінологічний словник : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 156 с.
5. Коцан І. Я., Ложкін Г. В., Мушкевич М. І. Психологія здоров'я людини: навчальний посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 316 с.
6. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П. Медико-психологічне консультування: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 332 с.
7. Максимова Н. Ю., Мілютіна К. Л., Піскун В. М. Основи дитячої патопсихології. — Вінниця : Нова Книга, 2020 .Т. 1 :Загальна медична психологія / [Г. Я. Пилягіна та ін.]; за ред. проф., дра мед.наук Г. Я. Пилягіної. 2020. 281.
8. Медична психологія : підручник / С.Д. Максименко, Я.В. Цехмістер, І.А. Коваль, К.С. Максименко ; за загальною ред. С.Д. Максименка. – 2-е вид. – К. : Слово, 2014. – 516 с. : іл.
9. Мельник А. П., Магдисюк Л. І., Дучимінська Т. І. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 152 с.
10. Психіатрія/ під ред. В.М.Козідубової, В.М. Кузнєцова, В.А. Вербенко, Л.М. Юр'євої, О.О. Фільца, І.О. Бабюка.. – Харків: Оберіг, 2013 р. 1164 с.
- Римша С.В. , Рациборинська- Полякова Н.В. Пропедевтика психіатрії з основами загальної психології, патопсихології та психопатології. Львів: Магнолія, 2020. 520с.

Додаткові джерела інформації

Електронні інформаційні ресурси (за URL)

1. nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України
2. nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського
3. ukrlibworld.kiev.ua/med – Державна науково-медична бібліотека України
4. gntb.n-t.org – Державна науково-технічна бібліотека України
5. lucl.lucl.kiev.ua – Публічна бібліотека імені Лесі Українки (Київ)
6. ukrbook.net – Книжкова палата України